

MA'NAVIY VA MODDIY HAYOT UYG'UNLIGI

O'tkirova Guliruxsor

Gulyamova Yulduz

Botirova Vazira

Karmana tuman kasb-hunar maktabi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'kidlanganidek, samarali faoliyat insonning ma'naviy va moddiy hayotining uyg'unligini ta'minlaydi. Ma'naviy qoniqish shaxsni rag'batlantira boshlaydi, natijada u boyib, yangi muvaffaqiyatlarga erishadi. Bunday jarayonda ma'naviy va moddiy hayot shaxsdan jamiyatdagi ijtimoiy jarayonlarga e'tibor qaratishni talab qiladi.*

Kalit so'zlar: *ma'naviy va moddiy hayot, shaxs, bo'lajak o'qituvchi, o'quvchi.*

Moddiy farovonlikka erishish yo'lida shaxsning rejalarini amalga oshirish, tashkilotchilik va mafkuraviy rag'batlantirish uning amaliy faoliyatidir. Moddiy boyliklar insonning turmush tarziga ta'sir ko'rsatib, ma'naviy ongning o'sishini ta'minlashga, axloqiy ehtiyojlarni qondirishga yordam beradi. Ya'ni, shaxsning uyushgan faoliyati unga mos keladigan ongni shakllantiradi.

Hayotning mazmunli, samarali faoliyati va o'zini-o'zi qondirishini ta'minlovchi asosiy omilni shaxsning ma'naviy va moddiy hayotining uyg'unligi deyish mumkin.

Har bir tirik odam hayotning o'zi zimmasiga yuklayotgan burchlarni his qiladi. Bu burchlar – farzandlik, oila o'chog'ining iliqligini saqlash, ota-onani hurmat qilish, yaqinlarini tushunish va qo'llab-quvvatlash; talaba bo'lish - o'rganilayotgan fanlar asoslarini diqqat bilan o'rganish; mehnat jarayonida xodim sifatida - belgilangan qoidalar va tartiblarga rioya qilish; ota-ona bo'lish - oila farovonligini ta'minlash va uning manfaatlarini himoya qilish; fuqaro sifatida - jamoat huquqlari uchun kurashish va Vatanni himoya qilishga tayyorligini ko'rsatish. Kim o'ziga yuklangan burchni chuqur anglasa, uni sidqidildan bajaradi, uning uchun bu, eng avvalo, o'zini hurmat qilish va hurmat qilishdir. Ishidan ko'ngli to'lgan odam o'ziga zavq bag'ishlaydi. Ma'naviy qoniqish esa, dialektika qonunlari ta'lim berganidek, insonni yangi harakat va ishlarga undaydi. Ma'naviy qoniqish shaxsning boyishiga, yangi yutuqlarga erishishiga xizmat qiladi. Bunday jarayonda ma'naviy va moddiy hayot o'zaro ta'sir va bir-birini to'ldirishni talab qiladi. O'quvchilar shaxsini kamol toptirishda ma'naviy va moddiy hayot o'rtasidagi bog'liqlikni nazariy manbalar, hayotiy misollar qanday yoritishiga alohida e'tibor qaratish lozim. Kasb hunar maktablarida darslarni tashkil etish jarayonida talabalarni ma'naviyat va odob-axloq bilan yaqindan tanishtirish maqsadga muvofiqdir. Ijtimoiy voqelikka va jamiyatga ongli munosabat ijtimoiy-gumanitar fanlarni o'rganish jarayonida ma'naviy va moddiy hayotning birligi va bog'liqligi masalalarini yoritishga yordam beradi. O'quvchilar o'rtasida munozaralar, suhbatlar, uchrashuvlar tashkil etish, moddiy hayot va harakatlarni ta'minlash masalalarini ko'rib chiqish; ma'naviy ehtiyojlarni qondirishga qaratilgan, hayotdan, ommaviy axborot vositalaridan, badiiy asarlardan, ilmiy-ommabop manbalardan olingan

masalalarni ko‘rib chiqish talabalarga ulardagi g‘oyalarni tahlil qilish, referat va izohlar tayyorlash, insho va insho yozish imkonini beradi. O‘z-o‘zini nazorat qilish va introspektsiya asosida talabalar ma’naviy va moddiy hayotning uyg‘unligiga qanday erishish mumkinligini diagnostika qilishni o‘rganadilar. Ular inson kamolotining muhim belgisi ma’naviyat, his-tuyg‘u, ong, tafakkur va dunyoqarashni boyitish omili ekanligini anglay boshlaydilar. Shu tariqa o‘quvchilar tushunchalar bilan tanishadilar, ularda ma’naviy va moddiy hayotda uyg‘unlikka erishish, ma’naviyat, emotsionallik, ong, tafakkur, dunyoqarash kabi tushunchalar shakllanadi.